

Nobene rešitve okrog Trsta brez naše privolitve

Nikoli ne bomo storili nekaj, kar bi bilo proti volji naših narodov

Z ZASEDANJA LJUDSKE SKUPŠČINE FLRJ

V petek se je pričelo V. redno zasedanje Ljudske skupščine FLRJ. Po uvodnih formalnostih je podal minister za finance vlade FLRJ Milentije Popović poročilo o proračunu, predsednik Gospodarskega sveta Boris Kidrič pa poročilo o družbenem planu. Namestnik ministra za narodno obrambo Ivan Gošnjak je poročal o letošnjih proračunskih izdatkih za JLA in dosedanjih investicijah za vojno industrijo. Minister Ljubo Arsov, namestnik predsednika Sveta za industrijo in gradbeništvo vlade FLRJ, je izjavil, da se bosta graditve industrijskih objektov, določenih v predlogu družbenega plana, in naša industrijska proizvodnja zvišali za približno 174 milijard ali za 21 odstotkov vrednosti določene letošnje blagovne proizvodnje. Predsednik Sveta za promet in zveze Krsto Popivoda je obrazložil naloge našega prometa v tem letu. Ljudski poslanec pomočnik ministra za zunanje zadeve Bogdan Crnobrnja je govoril o naši zunanjetrgovinski blagovni izmenjavi.

V ponedeljek dopoldne je imel v skupščini govor maršal Jugoslavije Josip Broz-Tito. V svojem govoru je dal odločen odgovor italijanskim političnim krogom, ki so organizirali zadnje fašistične provokacije. Poudaril je, da je naše stališče jasno in načelno: Trgovine nečemo, svoje hočemo, tujega nečemo. Nobene nove trgovine na naš račun ne bomo priznali in ne moremo priznati. Vprašanje Trsta se lahko reši le sporazumno z nami. Še naprej ostane pri predlogih naše vlade, ki smo jih v zadnjem času poudarjali, to je skupna uprava, kondominij, k temu pa še tisto, kar smo sedaj povedali v noti o pogojih za plebiscit, ko bodo dozoreli. Samo taka rešitev je razumna, samo taka rešitev lahko odvrne nesrečo med nami in Italijo, ki bi bila morda tudi nesreča za ostali svet. Maršal Tito je zaključil svoj govor s sporočilom našemu ljudstvu, naj ne bo preveč vznemirjeno. Nikoli ne bomo storili nekaj, kar bi bilo proti želji in volji naših narodov, znali bomo braniti koristi naše države.

Na predlog poslanca Mihe Marinka je Ljudska skupščina FLRJ z resolucijo soglasno odobrila stališče, ki ga je zavzela naša vlada glede Trsta. Na seji 1. aprila je govoril podpredsednik Zveze vlade FLRJ Edvard Kardelj o predlogu novega zakona o ljudskih odborih. Predlog zakona je bil soglasno sprejet.

Še močnejši so nas poizkusili zastrašiti, pa jim ni uspelo...

V nedeljo 30. marca so imeli rezervni oficirji Celja svoj ustanovni občni zbor, ki je bil obenem manifestacija zaupanja v naše vodstvo in ogorčenja napram nezaslihani fašistični gonji v Italiji proti naši državi.

Na zboru je bila navzoča poleg predstavnikov lokalne oblasti in komandanta garnizije tudi tovarišica Mica Šlandrova. Pogovorili so se o smernicah dela svoje nove organizacije, ki bo združila rezervne oficirje v trdno in močno celoto ter omogočila tesnejšo povezavo z aktivnim oficirskim kadrom, z JLA. Ne sme se več dogajati, da bi bila rezervnemu oficirju edina vez z armado — orožne vaje. Vojna tehnika napreduje silno naglo in je nujno, da je oficir z njo stalno povezan, da ne trpi njegova usposobljenost in s tem obrambna moč države.

Novoizvoljeni odbor je že prejel konkretne sklepe ustanovnega zbora, da jih realizira.

Posebno pozornost bodo posvetili strelskemu športu ter ostalim ljudskotehničnim panogam udejstvovanja.

Za I. kongres rezervnih oficirjev Jugoslavije sta bila izvoljena kot delegata tovarišica Mica Šlandrova in tov. Edi Golc.

Tudi v Celju so delovni ljudje protestirali proti fašističnim provokacijam

Vsa kampanja, ki je sedaj inscenirana v Italiji in Trstu, je vsilila to za osrednje politično vprašanje v državi. Ta kampanja izliva upravičeno prizadetost in ogorčenje slovenskega ljudstva in sploh vseh narodov Jugoslavije. V vseh mestih in krajih v državi, posebej pa v coni »B«, je šlo naše delovno ljudstvo na ulice in tam ogorčeno protestiralo proti fašistični nesramnosti.

Kot je bilo že v začetku omenjeno, je zbor izpadel v manifestacijo zaupanja v naše državno in partijsko vodstvo ter s studom in ogorčenjem obsodil iredentistično in imperialistično gonjo v Italiji proti naši državi. Poslali so brzojavko maršalu Titu, Edvardu Kardelju in generalnemu sekretarju OZN Trygve Lieju.

V brzojavki tov. Titu pravijo med drugim: Naj se zgodi karkoli in naj pride sovražnik od koderkoli, stali bomo na svojem mestu in sledili Vašemu pozivu in klicu svoje Partije. Sovražnik bo pa doživel sprejem, ki mu bo za vedno zagrenil povratek. Sprejem, kot ga lahko nudijo samo branilci socialistične domovine...

V protestni brzojavki, ki so jo poslali Trygve Lieju, pa ugotavljajo, da ni to samo vprašanje Jugoslavije. Čudijo se, da si lahko takšno gonjo proti neki državi, članici OZN, ki je bila enakovreden član v verigi zaveznikov, dovoljuje država, v kateri doživlja fašizem danes svoj prepoved in ki je bila včeraj premagana. Zaključujejo:

... Zastrašiti so nas hoteli že močnejši, pa jim ni uspelo! Verjemite, da bomo znali braniti svoje pravice ter s tem obenem pravice svobodoljubnega sveta...

Demonstracije se po nekaterih mestih dnevno ponavljajo. Tudi v Celju so se v ponedeljek popoldne kmalu po 14. uri začele zgrinjati proti središču mesta dolge kolone delavcev, nameščencev podjetij in ustanov ter dijakov celjskih srednjih šol, ki so na protestnem obhodu po vseh glavnih ulicah mesta izražali svoj srd nad protijugoslovansko gonjo v Trstu in Italiji. Demonstranti so peli borbene in partizanske pesmi ob spremljavi godbe SKUD »France Prešeren«. Demonstranti so klicali: »Dol s fašisti, smrt fašizmu, dol z italijanskim iredentizmom!« »Ne pustimo, da se odloča o nas brez nas!« itd. — Mestne ulice je napolnila štrilitočliva množica. Delovni kolektiv Mestnega ljudskega odbora je na svojem protestnem zborovanju sprejel naslednjo resolucijo: Pridužujemo se valu ogorčenja milijonov Jugoslovancev ob imperialistično-fašistični gonji neodgovornih italijanskih vladodržcev in njim sledječih drhalj protijugoslovij. Sprašujemo se, kako je kaj takšnega mogoče po vsem tem, kar smo mi in človeštvo po fašizmu pretrpeli. Niso se še zacelile stare rane, ko bi rad preroreni fašizem zadajal nove. Delovni kolektiv Mestnega ljudskega odbora bi rad povedal tole: Ne damo se strašiti! Preveč naših ljudi je dalo svoja življenja. Branimo samo svoje. Kot zmagovalci podajamo roke italijanskemu narodu, ne moremo jih pa podajati tistim, ki bi si jih radi še enkrat omadeževali. Naše narodnostne meje so nedotakljive. Znali smo jih in jih bomo znali braniti. Svet pa naj ve, da se brez nas o nas ne da ničesar sklepati.

7. april mednarodni dan zdravstva

Skoraj vsi narodi sveta praznujejo 7. april kot dan mednarodnega zdravstva. Da bi tudi zdravstvo dobilo svojo mednarodno organizacijo, ki bi povezovala delo za dvig zdravja v vseh narodih sveta, je bilo leta 1946 na mednarodni zdravstveni konferenci v New Yorku sklenjeno, da se ustanovi Svetovna zdravstvena organizacija. Pozneje so za njo izdelali pravila, ki jih je v letu 1948 ratificiralo 74 držav. Kot vnet pobornik miru in mednarodnega sodelovanja je tudi naša država član te organizacije.

Po svojih osnovnih pravilih lahko svetovna zdravstvena organizacija igra zelo važno vlogo v zdravstveni zaščiti na svetu. Ker so gospodarska moč, življenjski standard in zdravstvene razmere silno različne po raznih delih in državah sveta, ta pravila morala obvezujejo močnejše in bogatejše države, da pomagajo nerazvitem državam s slabim zdravstvenim stanjem. Tako naj bi imel vsak narod na svetu pravico do vseh odkritij moderne medicine, od sredstev za uničevanje golazni in insektov, do najnovejših odkritij v kirurgiji in zdravljenju z antibiotiki.

V svojem dosedanem delu je Svetovna zdravstvena organizacija že dosegla precej pomembnih uspehov. V njenem okviru deluje dobra epidemiološka služba, ki spremlja gibanje najnevarnejših nalezljivih bolezni na svetu, izdelali so nova mednarodna sanitarna pravila in podelili večje število stipendij za zdravnike in ostale medicinske delavce za izpopolnjevanje znanja in izobrazbo. Pročujejo tudi več važnih vprašanj, med njimi problem gripe, bruceloz, cepljenje proti tuberkulozi in drugo. Uspehi bi bili gotovo večji, če bi se vse države — članice, tudi zavedale svojih dolžnosti. Države Sovjetskega bloka se že dve leti niso udeležile svetovne skupščine te organizacije. Velike in bogate države pa se hranijo večjih prispevkov nerazvitem in zdravstveno zaostalim državam.

Pri nas bomo letošno praznovali mednarodni dan zdravja po geslom: »Zdravo okolje je pogoj za zdravje ljudstva«. Na dan 7. aprila, kakor tudi še ves ta mesec, se naj vrše zdravstvena predavanja po šolah, večjih industrijskih podjetjih, sindikalnih podružnicah, ljudskih univerzah in po prostovnih domovih na vasi. Naj se ta dan in še ves april posveti vprašanjem našega zdravstva, posebno še zaščiti otrok od dojenčkov do šolske mladine in učencev v gospodarstvu, zaščiti matere, preprečevanju tuberkuloze in ostalih nalezljivih bolezni, preprečevanju in varovanju nesreč pri delu. Ne smemo pozabiti na veliko resnico, da je ceneje bolezni preprečevati kot zdraviti. Za dvig zdravstva vložen denar in trud je najboljši naložen kapital, saj lahko le zdrav človek v redni opravi svoje poklicno delo in na ta način izvršuje svojo dolžnost do skupnosti.

Delo za dvig zdravstva ne sme ostati omejeno samo na zdravstvene ustanove in zdravstvene delavce. To delo je dolžnost vse javnosti, zlasti pa množičnih organizacij in šol. Dvigniti moramo zdravstveno zavest, v vsakem človeku vzbuditi čut za higieno in potrebo varovanja pred nesrečami in nalezljivimi boleznimi. Na ta način bomo tudi zboljšali zdravstveno stanje našega ljudstva in pripomogli k druzgu življenjskega standarda. Uspehi, ki jih bomo dosegli s tem delom, bodo najlepše praznovanje mednarodnega dneva zdravstva.

Kmetijske zadruge v celjski okolici so lani napravile velik korak naprej

Naš dopisnik je pred kratkim obiskal predsednika OZKZ Celje-okolica ter mu v zvezi s plenarnim zborovanjem odbora Republiške zveze kmetijskih zadrug zastavil nekaj vprašanj.

Kako so lani KZ gospodarile? V kakšni smeri so se najbolj razvijale, kje so dosegle največje dobičke in kako so jih ustvarile? — Ali so bili primeri, da so zadruge imele izgubo?

Kmetijske zadruge so v primeri z letom 1950 napravile lani velik korak naprej, posebno v gospodarski utrditvi in finančni osamosvojitvi. Če upoštevamo, da so KZ imele v letu 1950 skupne izgube 2.800.000 din, dobička pa nad 4.200.000 din in da imajo v letu 1951 nad 25 milijonov dobička, nam to jasno dokazuje, kako so zadruge v letu 1951 gospodarile. Ti dobički so bili doseženi predvsem pri odkupih in trgovini. Zadruge kot so Vitanje, Frankolovo, Vransko, Šentjurij pri Celju in Ljubčana, so dosegle milijonske dobičke. Pa tudi ostale so dosegle lepe uspehe, saj je tistih, ki imajo manj kot 100.000 dinarjev dobička zelo malo. Vedeti pa moramo tudi to, da so zadruge v letu 1951 kriče vse ostale izgube, precej pa tudi neizterljivih primanjkljajev. Poleg tega, da je oblast s svojimi predpisi dopuščala take dobičke, gre glavna zasluga dobremu gospodarstvu upravnih odborov in agilnim uslužbencem KZ.

Igubo v lanskem letu prikazujejo le dve KZ in to Škofja vas in Teharje, ki pa znaša pri obeh KZ le nekaj preko 200.000 din.

Zadruge pa niso samo v tej smeri storile koraka naprej. Tudi proizvodni odseki, ki jih je 231, so se zelo trudili in se zanje iz dneva v dan vedno bolj zanimajo. To se je pokazalo posebno še sedaj, ko so dali odsekom tudi finančno podlago. Po dosedanjih podatkih računam, da bodo zadruge dale za kmetijstvo okrog 20 milijonov din od doseženih pribojov. To je za dvig in izboljšanje kmetijske proizvodnje v našem okraju velik napredek. Na polju živinoreje so ustanovile tudi 4 živinorejske selekcijske organizacije, ki so sprejele nad 600 krav v rodovnik. Pri selekciji živine so se najbolj izkazale zadruge na vitanjskem, vojniškem in šentjurskem področju. Tudi sadjarski odbori so pospešili svoje delo, organiziranih je bilo 16 predavanj iz sadjarstva in vinogradništva, na Ponikvi pri Grobelnem pa je bila organizirana sadjarska razstava. Tudi za škopljenje sadnega drevja se zadruge zanimajo, razen nekaterih slabih.

Ali so še kje v upravnih odborih ljudje, ki ne razumejo nalog današnjih KZ ali pa so celo sovražno razpoloženi napram zadrugam?

V lanskem letu smo imeli nekaj takih primerov, ko so bili v upravnih odborih ljudje, ki niso razumeli vloge in nalog KZ. V glavnem so gledali KZ le v trgovini, za dvig

kmetijske proizvodnje, kar je pravzaprav glavna naloga KZ, pa se niso zanimali. Težko je bilo dokazovati, da se mora za druga bavit predvsem s kmetijsko proizvodnjo, zlasti ker za to niso bila na razpolago finančna sredstva. V bodoče ho to mnogo lažje. Bilo je tudi nekaj primerov, ko so bili nekateri člani upravnih odborov sovražno razpoloženi napram KZ, nekaj pa tudi takih, ki so sedeli v upravnih odborih zaradi osebnih koristi. Take primere smo sproti odpravljali in skoraj v vseh primerih so se taki elementi sami razkrinkali in pokazali, da ne spadajo v vodstvo zadruge. Pri letošnjih občnih zborih so v upravne odbore izvoljeni ljudje, ki so gospodarsko razgledani in ljudje, ki imajo pravilno politično gledanje. Če pa bi se pojavili tudi letos primeri slabih upravnih odborov ali posameznih članov, jih bodo člani sami izločili, ker vedo, da če ikotujejo zadruzi, škodujejo tudi njim. Mislim pa, da bodo ti primeri zelo redki, ker so se za letošnje občne zborove zanimali tudi ostale množične organizacije.

Ali so vse KZ dvignile deleže, katere KZ so se pri tem najbolj izkazale?

To vprašanje je bilo pri začetnih občnih zborih zelo pereče, ker so članom premalo tolmočili pomen dviga deležev. Ko pa je razprava zajemala vse večji krog ljudi in ko so člani uvideli, da to koristilo je njim, so pričeli zviševati tudi deleže. Do sedaj je deleže zvišalo 40 KZ. Večina zadrug je deleže zvišala na 1000 din, ostale pa na 500 din z desetkratnim jamstvom. Pri desetih KZ deležev niso zvišali, predvsem po krivdi funkcionarjev, ki niso znali prikazati članom potrebe po zvišanju. Tu moramo ugotoviti, da so med temi zadrugami tudi take, ki jih prštevanje med boljše, kot n. pr. Rifogozd, Vransko in Šentjurij ob Taboru. Na povianje je vplivalo tudi to, kako je zadruga gospodarila in kaj so imeli člani od nje. Povsod pa so ob tej priliki ugotavljali, da imajo pri KZ iste pravice člani in nečlani in da tu ni nobene razlike. Tudi to se bo letos popravilo. Zadruga mora delati prvenstveno za svoje člane. Najvažnejše je pa to, da bodo od 25 milijonske dobička imeli koristiti le člani KZ. Pri zvišanju deleža so se najbolj izkazale KZ Vitanje, Polzeča, Ponikva pri Grobelnem in Št. Peter v Sav. dol. Najslabša pa je bila KZ Kalobje, kjer pod nobenim pogojem niso pristali na zvišanje. Bliznja bodočnosti bo pokazala, kako bo ta zadruga zaradi tega gospodarila.

Ali so bili lani v KZ primeri slabega gospodarjenja ali celo poneverb? Imate dovolj revizorskega kadra, ki bo s pregledi takšne primere omejil? Ali so v vseh KZ letne bilance že zaključili?

Na to vprašanje je odgovor delno zajet že v prvem vprašanju. Poneverb v lanskem letu

nismo beležili toliko kot prejšnja leta. Bilo pa je nekaj primerov, ko je naša revizija ugotovila primanjkljaje, ki so jih povzročili slabi, gospodarsko neveščiji in nesposobni poslovođe. V Jurkloštru je poslovođa Švajcer, ki je bil v KZ komaj 4 mesece, povzročil 386.000 din primanjkljaja. V Št. Rupertu je poslovođa Jazbec zakrivil 121.000 din primanjkljaja. Primanjkljaji so ugotovljeni tudi v Dobrni, Št. Iju, Slivnici in Lesičnem, ki so jih prav tako povzročili poslovođe. Da bi se taka dogajanja preprečila, je zbor OZKZ sprejel dva pomembna sklepa. Prvi je, da se vsi taki uslužbeni, ki so zakrivil škodo v zadrugi, odpustijo iz zadrugnega sektorja, drugi sklep pa je, da se uvedejo kavejce pri uslužbenih. Vse primanjkljaje bodo krili uslužbeni sami, odnosno bodo sodniško izterjali.

Kdaj in kako predvidevate združitve Okrajne zveze kmetijskih zadrug s Skladom za mehanizacijo zadrugnega kmetijstva?

Na tem vprašanju delamo že dalj časa. OZKZ in Sklad za mehanizacijo se združita v enotno okrajno zadrugno vodstvo pod imenom »Okrajna zadruga zveza«. V to zvezo bodo združene zadruge vseh vrst, ne glede na obliko in tip zadruge. Združitve se bo izvršila v mesecu aprilu, ustanovni zbor pa bo predvidoma meseca maja. Istosčasno delamo tudi na priključitvi 31 KZ iz poljskega okraja. Najvažnejše pri bodoči združini zvezi bo kadrovsko vprašanje. Tu bodo nameščeni strokovnjaki in politično razgledani ljudje, tako da bodo v tem svojem vsjem gospodarskem združenju zadruge imele vso oporo.

Kako gledate na komasacijo kmetijskih zadrug z ozirom na komasacijo KLO-jev?

Komasacija kmetijskih zadrug se ne bo vršila tako kot pri krajevnih ljudskih odborih. To vprašanje prepuščamo članom zadrug, da o eventualnih združitvah odločajo in najdejo sporazum sami. Načeloma se zadruge ne bodo komasirale, ker bi bile preveč oddaljene od svojih članov. Območja bodočih občin bi bila mnogo preobsežna za delokrog kmetijske zadruge, ker je kmetijska zadruga tista, preko katere se bo odvijal napredek in dvig proizvodnje, še posebno pa zaradi tega, ker se KZ v manjšem območju lahko bolj konkretno bavi s kmetijsko proizvodnjo.

Drobne vesti iz države

Maršal Tito je sprejel v Belem dvoru v Beogradu člane francoske socialistične stranke. V počastitev gostov je maršal Tito priredil slavnostno kosilo. — Nova termoelektrarna Banoviči bo v kratkem pričela obratovati. — Mednarodni študentski festival bo v dneh 4., 5. in 6. aprila v Ljubljani. — V vohunskem procesu v Kopru je bilo 5 oseb obsojenih na zoprne kazni od 1 do 6 let, ena oseba je bila oproščena. — Zadnja skupina 175 grških otrok se je vrnila iz Jugoslavije v svojo domovino. — Dvesto petdeset milijonov dinarjev bodo leto investirali za dela v luki Kardeljevo. — Na obroke bomo lahko kupovali pohištvo, radijske aparate in volneno tkanino. — 143 milijonov din je doslej zbranih za prizadete kraje na Tolminskem.

Gasilska društva in Ljudska prosveta

S prevzemom oblasti je postala last delovnega ljudstva tudi kultura. Če so poprej sovražniki delovnega ljudstva izkoriščali kulturo v svoje namene in jo imeli za uspalno sredstvo prebujajočim se narodom, je z ljudsko revolucijo postalo temu drugače. Reakcionarno kulturo je zamenjala nova, socialistična kultura, ki preganja sleherni dremavost in brežidejnost. V borbi za to novo kulturo, pa je zavzelo drugo vlogo tudi ljudskoprosvetno delo. To je bilo takoj po osvoboditvi v organizacijskem pogledu raztreseno po vseh množičnih organizacijah. Marsikaj je bilo samo povod za pridobivanje finančnih sredstev, brez kakršnekoli globlje tendence. In razvoj je zahteval, da se da temu ljudskoprosvetnemu delu taka organizacijska oblika, ki bo združila napredne ljudskoprosvetne delavce v eni, za to določeni organizaciji. Ta organizacija je postala Ljudska prosveta s svojimi društvi. Nastaja vprašanje, v koliko je Ljudska prosveta svojo nalogo v organizacijskem pogledu uresničila. Tam, kjer so močnejše organizacije vlogo novoustanovljenih ljudskoprosvetnih društev razumele, so stvar, saj jo je diktirala potreba, lahko rešili in tudi izvedli. Popolnoma drugače pa je bilo v krajih, kjer se ta ali ona organizacija ni hotela odreči pravici do organizacijskega vodstva na ljudskoprosvetnem področju. V večini primerov so bila ovira gasilska društva. Ta so ponekod z otroku podobno trmo vztrajala na tem, da imajo pravico do vodstva tudi na kulturnoprosvetnem področju in so ustanovitev kulturnega društva onemogočala. Če pa je že bilo ustanovljeno, so s cepljenjem sil oteževali in hromili njegov delo.

Ljudska prosveta se kot organizacija zaveda nalog gasilstva, ki je prav tako dobilo v novi družbi novo vlogo. Nobeno društvo bi ne moglo trditi, da so se društva kjer koli v negativnem smislu vmešavala v delo gasilskih organizacij. Zakaj torej obratno? Govorimo torej o dveh organizacijah, ki imajo vsaka svojo določeno nalogo in te naloge so jasne. Gasilci naj bi se usposabljali v gasilstvu, poleg tega imajo še vrsto drugih nalog. Udejstvovali naj bi se tudi na prosvetnem področju, zlasti v kulturnih društvih. Temu je seveda drugače tam, kjer kul-

turno društvo ne obstoja, ali katere koli druga množična organizacija. V takem kraju bi pozdravili vsako iniciativnost gasilskega društva ali druge množične organizacije, vse dotle, da nastanejo v kraju pogoji za ustanovitev samostojne ljudskoprosvetne organizacije.

Če bi gledala gasilska društva iz tega stališča, ne bi bilo ovirano delo KUD »Bratov Dobrotinskih« iz Škofje vasi, ki ne more uspešno ustvariti svoje gledališke družine, ker gasilska organizacija formira svojo lastno. Drugače bi bilo v Zalcu, kjer KUD »Ivan Cankar« s težavo razvija svoj pevski zbor, hkrati pa hočejo gasilci imeti svojega. Prav tu bi lahko nastal močan zbor pod vodstvom tistega, ki je sposobnejši. V St. Vidu pri Grobelnem imajo sicer ljudskoprosvetni aktiv, toda z odrskimi prireditvami se bavi gasilsko društvo. Seveda, potem se ne smemo čuditi, če gasilsko društvo ne ve, da ima Ljudska prosveta v Ljubljani izposojevalnico kostumov, saj tega ne ve morda niti Okrajna zveza, ki ima pred seboj pač velik kup lastnih nalog in se ne more uspešno brigati še za prosveto. Takih primerov bi lahko našli še več.

Slednjic se vprašamo, zakaj to poseganje gasilskih društev v delokrog Ljudske prosvete? Ali jim je res toliko pri srcu izobraževanje in kulturni dvig ljudskih množic? Da odgovorimo na to vprašanje, pogledimo vsebinsko prireditev gasilskih društev za eno leto nazaj. Vsega skupaj so imela gasilska društva v celjski okolici 42 odrskih prireditev (računamo z reprizami). Od tega jih je bilo samo 8 kvallitetnih del, dočim je bilo 34 popolnoma neidejnih in iz umetniškega stališča neodgovarajočih del. Med vrednimi deli naštevamo: »Namišljenega bolnika«, »Matička« in »Zupanovo Mico«. Kaj imajo v zvezi s socialistično kulturo igre, kot n. pr.: »Zgodba o piskrovezu«, »Hlače«, »Čevljev ni«, »Stric v toplicah«, »Pričarani ženin«, »A njega ni«, »Rodoljub iz Amerike« in podobna odrska plaža, ne vemo! Taka dela so pri gasilskih društvih na dnevnem redu in k takim delom bi rada pritegnila igralce, ki bi v kulturnoprosvetnih društvih lahko mnogo doprinesli pri vzgoji in izobrazbi našega delovnega človeka.

Tendence je torej jasna: igrati in peti zgolj zaradi finančnih sredstev, to je vsega obsojanja vredno, posebno če k temu priključimo še to, da v gasilskih igralnih družinah iščejo zatočišče tisti, katerim je zopna sleherni napredna vsebina.

Zeti je, da navedene stvari pretresejo vsi gasilski funkcionarji in pri svojem bodočem delu preprečijo podobne odnose do ljudskoprosvetnega dela.

Nastopil je čas, ko delavci SAMI SEBI določajo zasluzke

Z nacionalizacijo tovarn je bila pri nas odstranjena materialna podlaga izkoriščanja človeka po človeku. Takoj po osvoboditvi je ljudska oblast z zakoni uredila vprašanje plač, rednega letnega dopusta, delovnega časa in druge pravice, ki pripadajo delavcu. Ob prehodu v plansko gospodarstvo je država do 1948. leta izdala za vsako stroko posebej uredbo o plačah za delavce in uslužbence, veljavno za vsa država. V tem času so državni gospodarski organi tudi določali delovne norme za vsa delovna mesta v podjetjih. S temi predpisi je država posegala močno v delovne odnose v podjetjih.

Z novo uredbo o zasluzkih delavcev in uslužbencev v gospodarstvu, ki jo je pred kratkim izdala zvezna vlada, prepušča država tarifno politiko — določanje plač neposrednim proizvajalcem — delavcem samim. Država je izločila le minimalne zasluzke in te tudi garantira. Ti se gibljejo od 20 do 30 din na uro, vse drugo je stvar delavskih kolektivov samih. Tudi določanje delovnih norm je država prepuštila v določanje in urejanje delavskim kolektivom.

Z uvedbo novih gospodarskih ukrepov bodo naši delavci postali resnični gospodarji v podjetju, saj odločajo preko delavskih svetov o celotnem gospodarstvu svojega podjetja.

Upravni odbori že sestavljajo tarifne pravilnike, ki bodo služili upravi podjetja kot podlaga za izplačevanje zasluzkov delavcev. Višja gospodarska združenja posameznih strok, so skupno s sindikati organizirala delovne

Iz zasedanja redne skupščine MLO v Celju

V petek je bila v dvorani Sindikalnega doma peta redna skupščina mestnega ljudskega odbora celjskega. Plenum je razpravljal o obrtništvu, lokalni industriji, komunalnem gospodarstvu, reorganizaciji trgovske mreže ter o preureditvi nekaterih obrtnih podjetij družbenega sektorja.

Iz referata tov. Gradišnika o stanju obrtništvu na področju Celja je bilo ugotovljeno, da vladajo v obrtništvu razmere, ki omogočajo privatnim obrt-

nikom, da so cenejši kot državna obrtna podjetja. Tako na primer privatni obrtnik ne plačuje družbenega prispevka, medtem ko državna obrtna podjetja odvajajo 75% za družbeno akumulacijo. Zaradi tega lahko privatni obrtniki dajejo svoje izdelke mnogo ceneje kot državna obrtna podjetja. Na primer krojač lahko napravi moško obleko za 1615 dinarjev, medtem ko je v državnem sektorju izračunana izdelovalna cena na 2800 dinarjev. Ta izjemni položaj onemogoča državnemu sektorju uspešno konkurenco s privatnimi obrtniki. MLO bo skušal to nesorazmerje uravnovesiti s primernim obdavčenjem, vendar to ne bo zadoščalo in bodo potrebni še drugi ukrepi.

Tov. Skomina je podal poročilo o komunalni dejavnosti mestnega ljudskega odbora. Poročilo je stanovanjsko vprašanje. Ugotovljeno je bilo, da v Celju primanjkuje 650 stanovanj in da bi bilo treba zgraditi na leto najmanj 162 stanovanj, da bi lahko to pomanjkanje stanovanj uravnovesili v desetih letih. Ker MLO nima materialnih sredstev, bo letos predvsem skrbel za primerno vzdrževanje starih stavb. To bo posebno važno zaradi tega, ker je sneg letos povzročil na stavbah v mestu za okrog 30 milijonov dinarjev škode. Problem cest je v mestu pereč. Niti ena cesta v mestu ni zgrajena po gradbenih predpisih. Pri urejevanju cest se bo storilo toliko, kolikor bodo dopuščala sredstva.

Tov. Zagoričnik je poročal o stanju trgovine. Trgovska mreža bo reorganizirana tako, da bodo 4 grosistična podjetja, ki pa bodo imela gostejšo mrežo poslovalnic. (Obširnejše smo reorganizaciji trgovske mreže poročali v posebnem članku že v zadnji številki našega lista.)

Na koncu je plenum sprejel vrsto odločb, tako odločbo o reorganizaciji trgovske mreže, o ločitvi nekaterih obrti od industrije, o snagi in redu v mestu, o ustanovitvi nekaterih novih podjetij v mestu ter o združitvi nekaterih poverjeništev.

ga pravilno zaposlimo za podjetje koristen. Niso na mestu izjave nekaterih vodij podjetij, ko pravijo, da če hočejo biti rentabilni, morajo imeti same moške delavce.

V naših podjetjih so že zaposleni nekateri delavci, ki jim je disciplina, marljivost in vestnost pri delu španska vas. Takšnim, ki tako ali na slične načine izkoriščajo sadove poštenih delovnih ljudi, naj delavski kolektiv slednjic reče: kdor ne dela — naj tudi ne je.

Pravice, ki so jih delovni kolektivi dobili od države, imajo svoj zgodovinski pomen. S pravicami so pa vedno združene tudi dolžnosti. Koliko več bo vsak posameznik izvršil dolžnosti, toliko več pravice bo imel.

Člani KZ Gornji grad so se pogovorili

Na letnem obnem zboru splošne kmetijske zadruge, so se zbrali dne 23. marca vsi zadrudniki, ki se zanimajo, kako je delovala njihova zadruga v preteklem letu. Bilo jih je okrog 300, kar dokazuje, da je zadrudništvo v Gornjem gradu na pravilni poti. Kot gostje so se udeležili zboru tudi predstavniki OZKZ in Narodne banke FLRJ iz Soštanja, ki so kritično analizirali delo zadruge in dali smernice za bodoče delo.

Delovanje zadruge je bilo prav živahno. Posebno lesnj odsek je izkazal precejšen dobiček. Trgovina je sicer delovala z izgubo, kar pa gre na račun regresa za znižanje cen blagu. To izgubo bodo lahko krili, ker je lesni odsek ustvaril dobiček. Tudi živinorejski odsek je deloval z uspehom. Tako so zgradili več hlevov za živino na Menini in Lepenatki, kjer člani zadruge preko poletja pasejo svojo živino.

Nikakor pa se ne morejo pohvaliti z delom kreditnega odseka, ki praktično ni deloval. Zato mu bo moral novi upravni odbor posvetiti več pažnje.

Tudi zadrudni dom še ni dograjen, kar nikakor ne moremo šteti za uspeh starega upravnega odbora ter je zato naloga novega, da v letošnjem letu pospeši njegovo dograditev.

Čisti dobiček zadruge, ki znaša preko 3 milijone, so po daljši debati razdelili v sklade. Največ so prispevali v investicijski sklad in to 50%. Iz njega bodo črpali sredstva za dograditev zadrudnega doma in novih hlevov na Menini.

Za dvig živinoreje bo zadruga pobirala 1 din pri živci težji prodane živine. Ta denar pa bo šel v poseben sklad, iz katerega bodo črpali sredstva za nabavo plemenske živine.

Kaj je novega po svetu?

Predsednik ZDA Hary Truman je pred 6000 člani demokratske stranke na neki večerji izjavil, da ne bo kandidiral na predsedniških volitvah v letošnjem novembru. — Kitajsko-severno-korejska delegacija je na nekem sestanku generalštabnih oficirjev v Pan Mun Jomu predlagala, naj bi se ponovno pričeli razgovori v podoboru za nadzorstvo premirja. — Velika Britanija in Egipt želita doseči sporazum še pred volitvami v Egiptu, ki bodo 18. maja. Britanski veleposlanik v Kairu Stewenson je imel v poslednjih 48 urah tri sestanke z egiptovskimi diplomati. — V Grčiji so v nedeljo jutraj ustrelili četvorico na smrt obsojenih grških komunistov. Minister za gospodarsko sodelovanje Kartalis je zaradi usmrtitve podal ostavko. — V Tunisu je vlada podala ostavko. Za sestavo nove vlade je poverjen Salah Edin Bakuš.

Takoj, ko bo mogoče bodo pričeli s čiščenjem gozdov ter popravilom gozdnih cest, ki so močno zanemarjene. Za ta dela so predvideli znesek 350.000 din, ki bo šel iz sklada za gozdno takso. Prav tako bodo začeli že s čiščenjem pašnikov.

Zadrudni dom v GRIŽAH in njegova bodočnost

Skoro bodo pretekla štiri leta, odkar so v Grižah pričeli z gradnjo zadrudnega doma. Tako so sklenili na množičnem sestanku: Zgradili bomo dom, ki bo družil prebivalce KLO Griže, kjer bo prostor za večje sestanke, proslave, kjer bodo ljudje v primerno opremljeni dvorani gledali in poslušali kulturne prireditve in konec koncev: v tem domu naj bi v bližnji bodočnosti zasijal preko dvorane svetlobni trak kinoprojektorja. Izbrali so prostor, da si človek ne more misliti boljše. Prav tam, kjer se križajo poti Zabukovca-Zalec in St. Pavel-Petrovče, naj bi zrasla lepa stavba, ki ne bi bila v sramoto svoji lepi prirodni okolici, še manj pa v sramoto okoliškemu kmetu in predvsem delavcu znanega rudnika Zabukovca. Gradnjo so dobro pričeli, kljub temu, da so nekateri v strahu pred kotlom, katerega danes skoraj ne omenjamo več, izmotavali prostovoljnemu delu. Na gradbišču je marsikaj mrgolela množica in pomagala dvigati pričetno stavbo. Delavec in kmet sta v skrbi za svoje lepše, kulturnejše življenje vlagala opeko na opeko v svoj bodoči kulturni dom. Toda delovni polet je ustavila zima 1948-49. Ta zima je bila vzrok, da se iz zimskega spanja tudi ni več prebudil gradbeni odbor s svojim predsednikom tov. Levstikom, ki pa seveda sam, brez pomoči, ni mogel več naprej. Tako je zgradba obtičala tik pred svojim betonskim vencem. In potem? Minili sta dve leti. V višino štrleči zidovi so klicali po ostrešju, da se jih kdaj usmili in pokrije. Graditelji so z žalostjo gledali na svoje nedokončano delo, toda ni bilo človeka, ki bi dejal: Gradimo naprej! In pričelo se je govoriti! Prodali bodo opeko, nekdo je celo napisal, da bodo Zadrudni dom izpremenili v stanovanjske prostore, nekateri so bili za to, da se iz doma napravi sušilnica za hmelj. KLO je predlagal, naj se dom izroči IZUD »Peter Šprajc« v Grižah, ki naj bi ga dogradili v lastni režiji. Tisti, ki pa niso položili v dom niti ene opeke, so vroče želeli, da bi pričel dom razpadati in vedežev, ki so prerokovali pogin pričetelega doma, je bilo vedno več. Po vsem tem se je pričela za dom

Člani zadruge so se prav tako sporazumeli, da bodo dvignili deleže na 1.000 din ter na ta način še bolj utrdili zadrugo, kajti zavedajo se, da bodo dobili kredite pri banki samo na podlagi deležev in hranilnih vlog.

Za čim uspešnejši dvig kmetijstva bodo svojim članom prodajali z 2% popustom kmetijske stroje in umetna gnojila. M. B.

zanimati Sindikalna podružnica rudnika Zabukovca. Sklenila je, da bo v lastni režiji zgradbo dogradila in jo izročila v uporabo za lastne potrebe in potrebe ostalih množičnih organizacij ter društev. Sklep je bil sprejet in nekateri so ga toplo pozdravili, res pa je tudi, da je bilo še več tistih, ki sploh niso mogli verjeti, da bo iz pričetne zgradbe še kaj postalo. In zaenkrat se niso zmotili. Sindikalni podružnici, ki je že obljubljala, da bodo lahko prebivalci KLO Griže v zimski sezoni 1951-1952 gledali v novi dvorani kulturne prireditve, dom ni bil prepuščen v nadaljnjo gradnjo. Zopet se je zaveda zavlekle, in to za nekaj mesecev. Končno je Okr. zadrudni sklad pričel voziti tik pred zimo na gradbišče opeko in nekaj dni za tem so prispeli zidarij ter dvignili zgradbo do venca. Pred kratkim pa smo zagledali na gradbišču še novo obtesane trame za ostrešje. A kaj bo sedaj? Perspektiva ni jasna. Ali dom s prepotrebno dvorano, ali mogoče sušilnica za hmelj in morda zopet stanovanje za zadrudnike? Vse je potrebno. Naj omenimo še to, da ima namen Sind. podružnica rudnika Zabukovca v letošnjem letu graditi svojo sindikalno dvorano. Prvotni namen, da bi ta dvorana stala v neposredni bližini rudniških objektov, so omajala nestalna tla v tej okolici. Tako se bo moral sindikalni dom pridružiti zadrudnemu domu. In kaj bi bilo, če bi se ta dva domova združila v eno, mogočno stavbo? Ta bi bila v ponos zabukovškemu rudarju, kot griškemu kmetu. Če sta delavec in kmet že sklenila, zgraditi dom, in sta svojo idejo že manifestirala leta 1949, zakaj bi svojega dela ne dokončala? Nobene bojazni ni, da bi se ne mogla sporazumeti kot lastnika. Mesto dveh slabih domov bolje eden, ki pa ne bi zaostajal za šentjurskim zadrudnim domom. KLO Griže si pa z ozirom na bogato tradicijo kulturnega in političnega življenja, lep dom tudi zasluži. Brez dvoma je zgraditev takega doma v interesu vsega okoliškega prebivalstva in sigurno je, da bodo vse ostale množične organizacije ta predlog podprle.

konferenca s predstavniki upravnih odborov, delavskih svetov, sindikalnimi in partijskimi voditelji v podjetju. Ni dvoma, da naši delavski kolektivi niso sposobni izpeljati pravilno tudi te naloge, če jim bosta pri tem Partija in sindikat nudila potrebno pomoč. Trenutno najvažnejše je določanje delovnih mest v podjetju, določitev potrebne kvalifikacije za delovno mesto in razpored oseb na delovna mesta. Od pravilne ugotovitve potrebnih delovnih mest in ocenitve kvalifikacij, potrebnih za delovna mesta ter pravilne in pravične razvrstitve delavcev, bo odvisno bodoče gospodarstvo v podjetjih, ki se bo v poslednjem odražalo v zasluzku delavcev.

Predvsem je važno vprašanje pravilne razporeditve delavcev, tako s stališča kvalifikacije kot iz stališča fizične sposobnosti in pridonosti pri delu. Lansko leto se je vršila prevedba delavcev v nazive. Teh prevedb naj se tarifne komisije poslužujejo pri sestavi tarifnih pravilnikov. Takoj je treba opozoriti, da je marsikdo preveden v višji naziv, kakor pa je njegovo dejansko znanje in obratno. Tudi pri uslužbenih v podjetjih še ni vse razčiščeno, nekateri še niso opravili strokovnih izpizov, imajo pa sicer voljo in zanimanje za delo in strokovni napredek. To so večinoma uslužbeni regrutirani iz vrst delavcev in ljudje, ki so sodelovali v revoluciji. Vsem, ki se trudijo, da bi postali kvalitetni pri svojem delu in so že pokazali določene uspehe, jim je treba pomagati, da bodo napredovali. Imamo pa tudi uslužbence, ki se le sklicujejo na svojo dolgoletno pisarniško prakso ter s pričevali, pri delu pa niso ljudski. Tudi tem bo treba časa primerno določiti delovno mesto. Najodgovornejše delo bo pravilna zaposlitev žensk raznih invalidov ter drugih, za fizično delo manj sposobnih ljudi. V teh ozirih naj kolektivi gledajo celotne potrebe našega gospodarstva, upoštevajoč, da naša prioriteta ključna podjetja še vedno potrebujejo močnih ljudi in da je lahko vsak delavec v določenem podjetju, če

Ni še tako dolgo tega, komaj pred prvo svetovno vojno je bilo, ko se je v naših vaseh vsako soboto po večerih razlegalo lepo fantovsko petje. Skoraj v vsaki večji vasi je bila tedaj skupina fantov, ki je znala po fantovski ubrano zapeti slovenske narodne pesmi. Kdor je kdaj poslušal ubrano fantovsko petje v lepi mesečni noči nekje zunaj na vasi, je ob tem petju, pri lepoti pokrajine in nočni tišini občutil vso globino in lepoto naše narodne pesmi.

Po prvi svetovni vojni je pričelo fantovsko petje na vasi čedalje bolj pojemati. Danes prav redko dobimo vas s fanti, ki bi lepo in ubrano zapeli narodno pesem.

V slovenski narodni pesmi je toliko neizmerne lepote, da ne bo nikoli izčrpana in nikoli razkrita v vsej svoji lepoti. Narodna pesem je človeku in narodu, ki jo poseduje, zaklad njegove bitnosti, še več je, ona je odmev lepote domovine, je občutek človekovega notranjega bogastva, srčne kulture in vedno tudi neizčrpen vir borbene pripravljenosti. Da je temu res tako, je dokaz naša partizanska pesem, ki se je porodila iz narodne pesmi v najtežjih časih naše zgodovine kot spontan klic po svobodi, klic borbene volje in bodrila — vztrajati, boriti se za življenje zmagati in če treba, za zmagati tudi umreti! Kakor orkan je zabačala preko vse naše domovine, polnila srca ljudi z upom in čisto odnašala in strahopetne srčne utripe.

Slovenec smo toliko srečni, da so nam naši predniki ohranili te naše zaklade in mnogo hvaležnosti jim za to dolgujemo. Pravijo, da smo Slovenci pevci. In da radi pojememo, če pa to še ni tako, bi naj bilo tako v bodočnosti. Imamo veliko raznih pevskih zborov, med temi nekaj zelo dobrih. Ako poslušamo petje ob radio-sprejemniku, bomo ugotovili, da stojimo z našim petjem na evropski višini. Poslušajmo še naše »Fante na vasi«, pa bomo ugotovili, da v vsej Evropi ni pevcev, ki bi jim pesmi tako čudovito prirsrečno zvene, kakor zvenijo tem »fantom«. V umetnem ali zborovskem petju se tedaj kar postavimo, premalo pa je med nami ljudskega petja na vasi. Vendar bi morali gojiti danes ljudsko petje bolj kakor smo ga kdajkoli gojili.

Fantovsko petje IN GLASBA na vasi

Kakšna sprostitvev napetosti nastopi v delovnem človeku, ako zapoje po delu sredi polja, na poti z dela ali doma na vasi! Kako lepo je, kadar zapoje fantje sredi vasi ob mesečni noči! In to ni lepo le za pevce same, lepše je za tiste, ki že doma počivajo po težkem delu in jim zvoki lepe pesmi umirjajo od dela utrujeno telo in utrujene živce.

Težko je najti enoten in primeren način, kako bi mogli počivati tako ljudsko petje. Potrebno pa bi bilo nekaj pričetni, različni kraji bi lahko našli mnogo različnih načinov in prilik za tako pobudo.

Mesto Celje bo obhajalo letos svojo 500 letnico in v okviru tve proslav bodo tudi gospodarske razstave ter razne kulturne prireditve, ki se bodo pričele že v mesecu maju. Ali ni prav tu lepa prilika, da priredimo dan ljudskega petja in ljudske glasbe v širšem obsegu, od Soštanja do Trbovelj, od Slovenskih Konjic do Brežic. Na tak dan bi lahko priredili pevsko tekmovalje vaških pevskih zborov. Taki zbori po številu najmanj 5 oseb naj bi peli narodne ali partizanske pesmi po ljudskem načinu petja. Poleg tega bi lahko priredili še tekmovalje tamburaških zborov, posameznih harmonikarjev, s kakšno spremljavo in vaških kvintetov. To bi bil nekaj dan ljudske godbe in ljudskega petja, ki naj bi zbudil zanimanje predvsem za ljudsko petje. Najboljše ocenjeni tekmovalci v vseh panogah bi seveda prejeli nagrade.

Sindikalno kulturno-umetniško društvo »France Prešeren« v Celju je sklenilo, da organizira takšno tekmovalje ali dan ljudskega petja in godbe v Celju, seveda če bo za tako prireditve v okolici dovolj zanimanja, predvsem pa dovoljno število prijav k tekmovalju.

Pevske skupine, tamburaški zbori, harmonikarji, godci v dveh, treh ali vaški kvinteti, ki bi hoteli tekmovali, naj prijavijo to s svojim naslovom čim prej, najpozneje pa do 1. maja t. l. na naslov: SKUD »France Prešeren« Celje.

Stari in mladi vaški fantje, skušajmo na tak način zbuditi zanimanje za več petja in godbe na vasi!

Namesto 71 KLO - 31 občin

Priloge za združitev krajevnih odborov v večje upravnoteritorialne enote — v občine — so končane tudi v celjskem okraju. Čeprav združitve ni izvršena tako, kakor so si nekateri zamišljali, bodo prav gotovo bodoče občine imele močnejšo gospodarsko osnovo, kot dosedanja krajevni odbori. Poleg tega se bo mnogo prihranilo na izdatkih za upravni aparat, ki bo znatno manjši, saj bo v celjski okolici namesto dosedanjih 71 KLO, v bodoče samo 31 upravnih enot.

Potrebo po večjih občinah so ljudje v splošnem pravilno razumeli in to stvar v splošnem tudi trezno obravnavali. Tu in tam je za vendarle uspelo redkim nasprotnikom, da so izkoristili joče navezanost na krajevne tradicije, razvalne sovraštvo med posameznimi vasi. Odpor proti novim občinam so skušali doseči tudi z raznimi parolami. Zanimivo je, da so v takih primerih nasledili tudi dobri člani Fronte in člani krajevnega odbora. Marsikateri dober krajevni aktivist je dokazal s tem, da ni znal pravilno presoditi kakšnega cilja in namena naslednje govornice naperjene proti združenju. Menimo, da bo zato v takih krajih nujno potrebno analizirati vsa dogajanja v zvezi s komasacijo zato, ker bo dobra analiza pokazala, da nebudnost in lahkomišelnost obravnavanje tekočih nalog povzroča politično škodo. Pokazala bo, da hoče široko demokracijo tudi v bodoče izkoristiti nasprotni elementi v svoje namene — seveda v kolikor jim bomo to dopuščali.

Izraziti tak primer je bil n. pr. v Teharjih pri obravnavanju združitve krajevnih ljudskih odborov Store, Teharje, Svetina, in del Vrbnega v novo ob-

čino Store. Prirodno je, da se ti kraji združijo v tako gospodarsko celoto, ki obsega tudi tovarno in vendar Teharčani niso hoteli tega, razen treh aktivistov, pravilno razumeti. Res je, da je bila vas Teharje v preteklosti samostojna občina, toda preteklost je preteklost; mi pa gradimo na bodočnosti. In ta je: razvita moderna industrija in moderno, mehanizirano kmetijstvo v združenih oblikah organizacije. Pa so kljub temeljitemu pojasnjevanju onemogočili pametno razpravo in s tem jasno pokazali za kaj se jim gre. Zlasti glavni govornik vodja pisarne Bornšek, ki je bil čudovito junaki, je znal z demagoškimi besedami tako razvneti odpor proti združitvi s Storami, da se vprašujemo, kdo mu je take besede sugeriral. Že samo dejstvo, da bodo Teharčani prihranili letno na izdatkih za pisarno najmanj štiri sto tisoč din, bi moralo vplivati na odbornike in aktiviste, da bi vsaj o tem razmišljali. Neumestne opazke, kot n. pr.: »Če gremo k Storam, bomo za dve sto let nazaj — morali bomo graditi novo občinsko hišo — okraj je predpisal visoke davke, da bi nas prisilil, da se odpovemo samostojnosti,« kažejo, da so bili na delu zagriženi nasprotniki, ki ne želijo povezave med kmetom in delavcem, ampak želijo še naprej gojiti med obema sovraštvo, kakor so delali nekoč.

Političnim organizacijam in aktivistom na področju bodoče občine Store, tak primer dovolj jasno kaže, da se ne smejo uspravljati. Pri volitvah, v občinske ljudske odbore, ki bodo v jeseni, bo treba izbrati take ljudi, ki bodo s svojim delom dokazali prebivalstvu, da je bila združitev pravilna in koristna.

V Vojniku imajo smolo s krajevnimi podjetji

Res je, da so delovni kolektivi gospodarskih podjetij in delavnice samostojni, vendar pa imajo v voditeljih in delavci mnogo dolžnosti in za svoje delo odgovarjajo skupnosti.

Kako pa gre v Vojniku?

Krajevno mizarsko delavnico je lani v decembru prevzel Kos Karel, možakar, ki je celo leto sušmaril po Vojniku ter delal na Hotkovi, Herlahovi in še drugih hišah. Namesto, da bi za tako svoje delo bil kaznovan, ga je nekdo predlagal krajevnemu odboru kot dobrega strokovnjaka. Tako je za »nagrada« bil postavljen za poslovodjo mizarske delavnice. Od sprejema delavnice pa do dneva, ko se je njegova kariera končala, Kos ni v delavnici naredil ničesar. Če je že prišel v delavnico, je bil pijan, največ pa se je seveda zadržal pri sosedu — v gostilni Prekoršek. Tudi z denarjem je možkar po svoje barantal, blagajniško knjigo in verjetno tudi blagajno je nosil kar v žepu. Tako je pač on razumel vodstvo podjetja. Kaj pa ostali delavci? Mogoče so po svoje komentirali tako vodstvo, vendar pa so kot člani upravnega odbora šele pred kratkim, ko že niso imeli kaj delati, zahtevali od krajevnega odbora, da proti Kosu ukrepe potrebne ukrepe. Kako se bo stvar končala, bomo še videli.

V pekarni pa delavci takole povejo o svojem mojstru: »Tov. Gregl je v preteklem mesecu delal samo dvakrat, in sicer je prišel ob 5 zjutraj, ko je bilo delo že več ali manj končano; v plačilno listo pa si je vpisal vse nočne ure, da je potegnil 13.000 din. Podnevi ni delal. Splošno se ne briga za obrat. Ko je bil še Greglov sin v pekarni je dobival 3700 din, delal pa ni, ampak je ležal zraven očeta, ki ni nič delal, a vajenec, ki se je bal, da ne bo delo končano, je sam mesil in delal, da je bil kruh pravočasno pečen, mesečno pa je prejel komaj 1040 din.

Na vprašanje, kako si predstavljajo nadaljnje delo, so delavci odgovorili: »Gregl se ne zaveda svoje dolžnosti,

Gregl ne dela, ker mu ni za delo, Gregl ne more biti naš poslovodja in mi predlagamo drugega...«

Kovaška delavnica pa en mesec ne bo delala, ker poslovodja baje ni mogel nikjer stakniti potrebnega oglja?

Nič rožnato stanje, in kaj sedaj?

Izvršilni odbor v Vojniku bi bil moral ves čas voditi nadzor nad poslovanjem svojih podjetij, pa prav gotovo ne bi bilo prišlo do takega stanja. Če pa tega ni bilo, je potrebno, da vsaj sedaj ugotovi vzroke in napake ter krivice kliče na odgovornost. Ni dovolj, da taki ljudski škodljivci dobijo samo odpoved in potem lahko drugje nadaljujejo svoje delo. Taki ljudje morajo poravnati vso škodo, poleg tega pa morajo odgovarjati po naših zakonitih predpisih.

FIZIKULTURA

VELIKASTNA TEKMOVANJA NA MOZIRSKIH PLANINAH

V nedeljo 30. marca je PD Celje izvedlo na Golteh velika tekmovanja v veleslalomu. Pokroviteljstvo nad prireditvijo, ki je posvečena spominu pohoda XIV. divizije na štajersko, so prevzeli okrajni odb. ZB Celje-mesta, okolice in šostanja. Odziv številnih društev priča, da so vodstva istih pravilno razumela zgodovinsko-politični pomen te prireditve. Prišli so tekmovalci iz Trziča, Ljubljane, Zagreba, Maribora, Koroske, Gornje Savinjske doline, Celja in okolice.

Tekmovanje, kot tudi progga, je bilo odlično pripravljeno, saj je bil navzoč olimpijski trener Čop Franci, ki je v tednu pred tekmovanjem vodil smučarski tečaj za tekmovalce.

Z vrha Medvedjaka je vodila 1.300 m dolga progga, s 300 m viš. razlike ter z 31 vrati. Vseled omejenega prostora v Mozirski koči je prisostvovalo tekam le 50 gledalcev, ki so z velikim usitkom spremljali sposobnosti naših najboljših smučarjev.

Nastopilo je 65 tekmovalcev. Razen polomljenih smuč, ni bilo nesreč.

Rezultati: člani:

1. Krmelj Jože, Ljubelj-Trzič, 1.08.0; 2. Uršič Dominik, PD Celje, 1.09.6; 3. Knop Ljubo, Enotnost Ljubljana, 1.10.4; 4. Cizej Marjan, Branik Maribor, 1.10.8; 5. Šarabon Marjan, Ljubelj Trzič, 1.11.0; 6. Prelog Vinko, PD Celje, 1.11.3.

Starejši mladinci:

1. Krizaj Peter, Ljubelj-Trzič, 1.09.2; 2.

Prečitajte tudi to!

Tej številki smo priložili tudi položnice ter prosimo naročnike, da nam nakažejo naročnino vsaj za pol leta, t. j. do konca junija. Kdor želi, lahko nakaže tudi celoletno naročnino. Tisti, ki so naročnino že poravnali, naj položnice shranijo ali pa naj jo odstopijo svojemu prijatelju ali znancu, ki želi postati naš naročnik. Celoletna naročnina znaša 300 din, polletna 150 din, četrletna 75 din.

Uprava

»Savinjskega vestnika«

ŠAH

OBČNI ZBOR ŠD KOVINAR GABERJE

ŠD Kovinar Gaberje je imelo svoj I. redni občni zbor v torek 25. marca v prostorišinskih podružnicah Tovarne emajlirane posode. Predsednik tov. Zerial je kritično analiziral vse uspehe in neuspehe društva v 1 letu obstoja. Pohvalno je, da je društvo znalo pridobiti široki krog gabske mladine. Posebno vneto so pokazali gojenec Kovinarske šole, ki so poleg drugih prireditelj imeli tri simultanke. Prvo moštvo društva si je priborilo prehodni pokal celjske garnizije ob proslavi 10. obletnice JLA in prehodni pokal OSS v sindikalnem tekmovanju za l. 1951-52. Obnega zbor se je udeležilo nad dve tretjini članov, v veliki večini mladincev, preds. delavskega sveta Tovarne emajlirane posode in tajnik Okrožnega šahovskega odbora. Izvoljen je bil z malimi spremembami stari odbor. Društvo bo s primernimi prireditvami izvedlo šahovski teden, svoje bodoče delovanje pa postavilo na širšo osnovo.

NOVA ŠAHOVSKA SEKCIJA

V Petrovcah je bil 9. marca ustanovljen občni zbor šahovske sekcije KUD »Nada Cilensek«. Za predsednika je bil izvoljen tov. Predan Drago, referent za kulturo in prosveto v KLO Petrovca. Sekcija šteje 35 članov in ima vse pogoje, da se razvije v močno šahovsko enoto. Okrožni šahovski odbor Celje je zastopal agilni in zaslužni šahovski delavec tov. Godicelj Rudolf, ki je navzoče seznanil s šahovskimi pravili in dal potrebna navodila za uspešno delovanje. Sekcija bo že v kratkem pričela s samostojnimi prireditvami.

CELJSKI DRUGOKATEGORNIKI V CELOVCU

Celjski drugokategornik tov. Lorček je ob privatnem obisku v Celovcu na povabilo tamkajšnje šahovske sekcije ATUS odigral simultanko proti 10 najmočnejšim članom in dosegel 5 zmag, 2 remija in 3 poraze. Celovski tisk se je o igri jugoslovanskega igralca pohvalno izrazil.

PRVI TRENINGI STRELCEV V CELJU

V nedeljo, dne 30. marca je strelska družina »Tempo« iz Gaberje organizirala na novem strelišču pri Petričku prvi večji trening in streljanje z vojaškimi puškami in pistolami. Tega treninga se je udeležilo nad 50 članov strelske družine »Tempo«, od katerih je bilo največ mladincev ter nekaj žensk in pionirjev. Več kot polovica od teh je tokrat prvičkrat streljala z vojaškimi puškami in pistolami. Res je, da ta prvi skupni trening ni dal posebnih rezultatov, vsekakor pa je dosegel svoj namen. Izmed strelcev so bili najboljši naši stari strelci kot Tržan Jože, Uršič, Čater, Pocačtova in Čatrova.

S tehničnega stališa je trening vsekakor odlično uspel.

Istočasno so trenirali tudi člani strelske družine »Ivo Lola Ribar«, iz IV. četrti.

Gibanje prebivalstva v Celju

GIBANJE PREBIVALSTVA V CELJU
Od 24. 3. do 31. 3. 1952 je bilo rojenih 14 dečkov in 20 deklic.

Poročili so se:
Kovačič Jožef, delavec in Mastnak Terezija, delavka oba iz Celja; Terzan Franc, zidar in Simončič Franciška, gospodinja, oba iz Celja; Bizjak Franc, delavec in Veber Marija, delavka, oba iz Celja; Aleskič Milivoje, delavec in Cepuš Matilda, krojačica iz Celja; Čajček Franc, delavec in Goter Roza, delavka, oba iz Celja.

Umri so:
Herman Terezija, previzkarica, stara 73 iz Zaleca; Paj Daniel, upokojenec, star let iz Celja; Cvetko Leopold, poljskiavec, star 73 let iz Celja.

V CELJSKI OKOLICI
je bilo od 24. do 30. marca rojenih 12 dečkov in 16 deklic. Poročeni so bili 4 pari, umrli je 23 oseb. (Poroke in smrtne primere zaradi pomanjkanja prostora objavili s številno.)

OBJAVE IN OGLASI

KONCERT

Sreda, 9. aprila v Narodnem domu:
Sonja Draksler — mezzosopran
Jelka Stanič — violina
Favel Šivic — klavir
Predprodaja vstopnic v Glasbeni šoli.

Krajevni LO Zalec razpisuje službo krajevnega cestarja, ki bo ob enem skrbel za olepiavo trga. Nastop službe takoj. Plača po uredbi.

OBJAVA

Na podlagi okrožnice Sveta vladne LRS za blagovni promet III. št. 3-381 z dne 31. 3. 1952 obveščamo potrošnike mesta Celja, da se veljavnost potrošniških nakaznic za kurivo (»K« nakaznice), izdanih potrošnikom za leto 1951, podaljšuje do konca aprila 1952.

MLO — poverjenstvo za trgovino in gostinstvo

OBJAVA

Po nalogu Upravnega odbora Tkalnice hlačevine, Celje, se likvidira 1. 4. 1952 Delavsko službenična restavracija Tkalnice hlačevine ter prosimo, da se oglašijo vsi dolžniki in upniki do 15. t. m. Po preteku tega roka bomo priznali samo stanje po naših knjigah.

PUTNIK-CELJE

obvešča, da bo tudi letos kot ostala leta organiziral za 1. maj skupinske izlete v razne kraje: na Rab, Opatijo, Ptivice, Crikvenico itd.

Prijave sprejema Putnik, Celje.

Nedeljska zdravniška dežurna služba
Dne 6. IV. 1952 tov. dr. Piser Jože, Gregorčičeva ul. 7.

Nedeljska zdravniška dežurna služba traja od sobote opoldne do ponedeljka do 8. ure zjutraj.

PODJETJE »OBLAČILA«

znano po svojih kakovostnih svilenih in klot preštih odevah, lepih pleteninah in konfekciji, priporoča svojim cenjenim odjemalcem te izdelke.

»OBLAČILA«

Celje — Cankarjeva 1

PREKLIC

Preključimo žaljive besede, ki sem jih izrekala proti čevljarskemu mojstru Kosu Jožetu iz Celja ter se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe.

Sane Marija, Doblatica

VABIMO NA

IZREDNI ZBOR

POTROŠNIŠKE ZADRUGE Z O. J. CELJE, KI BO 16. APRILA 1952 OB 17. URI V POSEBNI SOBI ZADRUŽNE GOSTILNE »SAVINJA«

DNEVNI RED:

- Otvoritev zbora.
- Volitev delovnega predsedstva, zapisnikarja in overovalnega zapisnika.
- Volitev verifikacijske komisije.
- Poročilo upravnega odbora.
- Razrešnica upravnemu in nadzornemu odboru.
- Predlog za prenehanje delovanja Potrošniške zadruga.
- Razdelitev skladov.
- Izvolitev likvidacijske komisije Potrošniške zadruga.
- Predlogi in pritožbe.
- Razno.

Ako zbor ob napovedani uri ne bo sklepčen, se bo čez 8 dni vrnil na istem kraju in s istim dnevnim redom zbor, ki bo sklepdal polnveljavno ne glede na število navzočih delegatov, kakor to predvideva 16. člen združinskih pravil.

Smrt fašizmu — svobodo narodu!

Tajnik:
Vagner Janko

Predsednik:
Kronovšek Alojz

ŽIVI ZID

Stane Terčak

Švabska predhodnica, močna okoli sto petdeset mož, je bila obdana s šolsko dečo iz Lokavca. Nemci so jih zbrali v Rimskih Toplicah in jih vlekli s seboj. Obdali so se z živim zidom naših slovenskih otrok, ki naj v primeru napada zaščitijo s svojimi telesi cesovsko svojat. V strahu in trepetu, vsi objokani, so korakali otroci na vsaki strani ceste. Po sredi ceste pa je šla švabska predhodnica.

Le Nemci so bili zmožni take podlosti. Vsi, ki smo bili v bližini komandanta, smo prestrašeno ugibali, kaj bo ukrenil. V trenutku nas je popadel strašen bes. Badovinac se ni mogel odločiti.

Svabi in vermani, obdani od vseh strani z otroki, so počasi napredovali po cesti. Minute so bile dolge kakor večnost. Živci so nam bili do skrajnosti napeti. Slišali smo klokokati vodo v tolnutih Gračnicah. Njen enolični šumot nam je v tem trenutku nekako preganjal težko moro, ki nam je legla na dušo. Zaseda se je zdelo nemočna.

Po cesti so odmevali počasni koraki Švabov, obutih v pruske škornje, in hitro, boječe cepetanje šolske dece. Frici so se zaskrbeno ozirali po mračni soteski. V rokah so držali napete puške in brozestrelke. Še nekaj desetnih metrov in že bodo prvi v bližini mostu, ki drži preko Gračnice. Samo dobrih sto metrov jih je še ločilo od gostilne, kjer je komandant Luka delil pivo in gostil prve predhodnice Tomšičeve brigade. Za predhodnicama pa je po bregu hitro napredovala komora, težko obložena z mitraljezi in municijo, katera nam je bila, kakor smo kasneje videli na našem nadaljnjem pohodu na Linčetu, Paškem Kozjaku in Graški

gori, tako zelo potrebna. V koloni so bili tudi ranjenci, ki so onemoglo viseli na hrbtih izdelanih mul in konjev.

Prvim Švabom, ki so korakali na čelu predhodnice, se je nudil čuden prizor. V rebri, desno od gostilne, se je valila iz gozda dolga kolona, mož za možem. Pred njimi pa se je spuščala komora z ozke gazi na cesto. Topo so udarjali samarji po suhih hrbtih mul, ki jim je drselo po spolzkem snegu. Pri vsakem koraku so zažvenketale verižice, s katerimi so bili pritrjeni zaboji z municijo in orožje. Za vsako mulo, ki je nosila mitraljez, sta korakala mitraljez in njegov pomočnik in pomagala pri sestopu v dolino. Konjevodci so ob strani gazili sneg, držali mule na povodcih pri gobcu in jim prigovarjali.

Kakor okameneli so Švabi zaustavili svoj počasni korak. Nepričakovano so se znašli pred vso Štirinašto divizijo. Niti sanjalo se jim ni, da jo bodo srečali tukaj, poldrugo uro od njihove postojanke v Rimskih Toplicah. Načrt se jim je izjalovil. Soteska, katero bi morali zasesti oni, je bila že zasedena. Njihovi položaji so bili prebiti in brez zveze s skupinami, ki so vršile obkroževanje. Spoznali so, da so v pasti, iz katere ni izhoda. Komandant Badovinac se je moral odločiti v desetinki sekunde in se je tudi odločil. V nevarnosti je bila vsa komora divizije.

Rezek, dolg pisk njegove piščalke — dogovorjeno znamenje — je prerezal ozračje mračne soteske. Naši živci, napeti do blaznosti, so se v tej desetinki sekunde sprostiti. Ostro rezani obrzi borec, na katerih so se risali sledovi prečutih noč, borb in maršev, so se v tem hipu zjasnili. Oči so dobile resen, toda skoraj hudomušen izraz. Vsi smo se zavedali odločne važnosti prvega trenutka.

»Švabski predhodnico je treba uničiti, kolone za njimi pa zadržati in onesposobiti za borbo vsaj tako dolgo, da se vsa divizija ne premakne preko ceste na nasprotno pobočje,« je naročil komandant vsem oficirjem.

Situacija je bila videti popolnoma preprosta, vendar ni bila. Predhodnica v soteski se ni mogla rešiti, zapisana je bila poginu. Švabi niso odgovarjali, niti ne strel ni počel proti našim položajem.

Toda za njo so se pomikale močne enote z minometali in težki mitraljezi, katerim bi zaseda ne mogla biti kos, če bi se bojeval zavleka. Švabska premoč je bila več kakor desetkratna.

Ni še utihnil odmev piska Badovinčeve piščalke, že so zargetali mitraljezi v dolgih rafalih po soteski. Zapirali mitraljez so klokokati v ležajih, njihov kovinski zvok se je mešal s pokstrelom in z udarci ročnih granat, ki so jih borci metali iz klonov v dno soteske. Iz odprtih mitraljezov so se ob straneh milile strojnece praznih patron. Sneg se je topil pod njimi. Množični mitraljezovi so naravnavaali redenike, ki so se vili municijskih škatal z veliko naglico.

Mitraljezi so ležali za mitraljezi. Njihova kopita so bila t naslonjena na ramena, roke pa so krčevito držale ročaje. Obi so jim bili od silne napetosti spačeni, čela nagubana, le oči so jim lesketale v čudnem, globokem blešku. Na mitraljezih je vsa teža borbe, oni so v večini primerov odločili. To morajo ljudje mirnih, močnih živcev, preudarni, kos vsaki situaciji. La je biti dober borec, toda težko je biti dober mitraljez!

Prvi trenutki v borbi so navadno odločilni. Prvi strelji mor biti najtočnejši, morajo zadeti. Ozka soteska se je v hipu spremenila v pravi pravcati pekel. Na cesti so zamolklo padala tel mrtvi so negibno ležali, ranjenci so se zvijali v mukah in jed toplja kri je brizgala po snegu. Plazeče postave Švabov so isk kritja v občestnem jarku, za skalami, v potoku. Odmetavali orožje, ki jim ni moglo koristiti v tem trenutku, življenje je dragocenejšje. Toda pravega kritja ni bilo na cesti, ker sta četi razporejeni po obeh pobočjih soteske. Streljali so v križ ognuju v prostor pod seboj. Frici so si iskali zavetja v mrzlem toku, le njihove butice so morale iz njega. Tu pa tam se je v poročila od krvi ranjenega zavojevalca Štajerske. Po potoku brizgali curki spenjene vode, ki so jo dvigale naše svinčev